

וְאֵף עַל גַּב דְּכֹלָא חָד, וּמִתְקַשְׁרֵי בְּחָד, וְלֹא מִתְפָּרְשֵׁי
 דָּא מִן דָּא וּאִפִּילוּ שְׂכַל הַמְדַרְגוֹת הָאֵלוּ הֵן גְּבוּרָה אַחַת וְנִקְשָׁרוֹת בְּמֵאֲצִיל הָעֲלִיּוֹן
 וְאִינְם נִפְרָדוֹת זֹו מְזוֹ, בְּכֹל זֹאת הֵן שְׁלוֹשׁ מְדַרְגוֹת נִפְרָדוֹת (רמ"ק). תָּא חֲזִי, כְּלָהוּ
 נְטִיעָן, וְכֹל אִינּוֹן בּוֹצִינִין (דְּמִתְלַהֲטִין) וּמִבְּאָר אֵת מְדַרְגַת הַבִּינָה וְאוֹמֵר
 רַשְׁבִּי בָא וְרָאָה שְׂכַל פְּרָצוּפֵי הַזְּכָרִים שֶׁמִּצַּד הַחֲסָד הַנִּקְרָאִים נְטִיעוֹת לְפִי שְׁהֵם גְּדֻלִים עַל
 הַמִּים שֶׁהוּא מִצַּד הַחֲסָד, וְכֵן כֹּל פְּרָצוּפֵי הַנִּקְבוֹת שֶׁמִּצַּד הַגְּבוּרָה הַנִּקְרָאִים נְרוֹת לְפִי שְׁהֵם
 מִיִּסוּד הָאֵשׁ שֶׁהוּא דִין (רמ"ק) כְּלָהוּ נְהִירִין וּמִתְלַהֲטִין וּמִשְׁתְּקִיין
 וּמִתְפָּרְכָּאן, יִמְהֵהוּא נִהָרָא דְנִגִיד וְנִפִיק, דְּכֹלָא כְּלִיל
 בִּיהוּ, (תְּרֵי נוֹסְחֵי) וּכְלָלָא דְכֹלָא בִּיהוּ כּוֹלֵם מֵאִירִים מִצַּד הַחֲסָד וּמִתְלַהֲטִים
 מִצַּד הַגְּבוּרָה וּמִקְבִּלִים אֵת שְׁפַע הַשְּׂקָתָם לְצוֹרֵךְ עֲצָמָם וּמִתְבַּרְכִּים לְצוֹרֵךְ הַשְּׁפַעֲתָם
 לְתַחְתּוֹנִים הַמִּתְבַּרְכִּים מֵאוֹתוֹ הַנְּהָר שֶׁהוּא הַבִּינָה הַיּוֹצֵא וְנִמְשָׁךְ לְהַשְׁפִיעַ שְׁפַע לְתַחְתּוֹנִים
 שְׂכַל הַמוֹחִין כְּלוּלִים בּוֹ וְהַכֹּלֵל שֶׁל כֹּל הַמוֹחִין גְּנוּז בּוֹ דֵּהִינּוּ שֶׁהַכוּוֹנָה לִיִּסוּד דְּבִינָה שְׁבוּ
 גְנוּז הַדַּעַת שְׁבוּ הַמוֹחִין וְגַם יִסוּד הַחֲכָמָה נִכְלָל בּוֹ (מִק"מ בְּשֵׁם מִהֲרַח"ו).

כל המעיינות של החכמה יוצאים וממשיכים את השפע לצדדי הבינה

וְהֵאֵי נִהָרָא אֶתְקָרִי אִ"ם לְגִנְתָּא, וְעֵילָא מְגִנְתָּא וְזוֹה הַנְּהָר
 שֶׁהוּא הַבִּינָה נִקְרָא אִם לְגַבֵּי ז"א הַנִּקְרָא גֵן כִּי הַבִּינָה מִשְׁפִיעַ אֵת מִימֵיהָ כְּמוֹ אִם
 אֵל הַנְטִיעוֹת שְׁבַגֵן, וְכֵן הִיא גַם לְמַעְלָה אִם אֵל הַמְלָכוֹת הַנִּקְרָאֵת גִּינָה (פְּרָדָס רִימוֹנִים),
 בְּגִין דְּעֵדֶן מִשְׁתַּתָּף בְּהָדָה, וְלֹא פָּרִישׁ מְנָה מִכִּיּוֹן שֶׁהַחֲכָמָה
 הַנִּקְרָא עֵדֶן מִשְׁתַּתָּף עִימָהּ וְלֹא נִפְרָד מִמֶּנָּה. וּבְגִין כֵּן, כָּל מְבוֹעֵינָן נִפְקִין

וַנִּגְדִּין וְאַשְׁתְּקִיין לְכָל עֵיבָר. וּפְתַחֲיִן בָּהּ פְּתִיחָן ומשום כך כל המעיינות של החכמה יוצאים וממשיכים את השפע לצדדי הבינה ופותחים בה פתחים, דהיינו שהם החמישים שערי בינה כי האות ה' של הבינה נפתחת ע"י ההכפלה באות י' של החכמה ואז הם נעשים חמישים (מק"מ בשם מהרח"ו), **וְעַל דָּא רַחֲמֵי מְנָה מִשְׁתַּפְּחִין, וְרַחֲמִין פְּתִיחִין בָּהּ** ועל כן הרחמים ממנה נמצאים והרחמים פתוחים בה כי בה גנוזים וכלולים כל הבחינות כולם.

שלוש מדרגות בשמות של דין המדרגה הראשונה הבינה

וּבְגִין דְקָרִינָן לָהּ אִם, נוֹקְבָא גְבוּרָה, וְדִינָא מְנָה נְפִיק והנה מכיון שקוראים לבינה אם לגבי זו"ן וכן היא נקבה לגבי החכמה כי היא מקבלת ממנו וכן היא נקראת גבורה וגם הדין יוצא ממנה. **אֲקָרִי רַחֲמֵי בְּלִחּוּדָהָא, הָא מְסַטְרָהָא דִינִין מִתְעָרִין** ואם כן יוצא שבבינה יש שתי בחינות כי היא נקראת רחמים מצד עצמה כי בה כלולים בחינות הרחמים וכן גם מצידה הדינים מתעוררים. **וּבְגִין כַּךְ כְּתִיב בְּרַחֲמֵי, וְנִקְוֵד בְּדִינָא. אֲתִוּוֹן בְּרַחֲמֵי, וְאֲתִנְגִיד דִינָא מְסַטְרָהָא, פְּגוּוֹנָא דָּא, הָאִי דִרְגָא תָּד** לכן משום כך, אותיות שמה הם רחמים ואנו הוגים את שמה בניקוד של דין שהוא שם אלהים, דהיינו שאותיות הוי"ה שבשמה הם רחמים ומכיון שנמשכים מצדיה גם דינים לכן שמה כולל את שתי הבחינות והוא שם יקו"ה שהוא שם הוי"ה בניקוד אלהים וזו היא המדרגה הראשונה מהג' מדרגות של הגבורה והיא מדרגת הבינה.

המדרגה השנייה הגבורה

דָּרְגָא תְּנִינָא, מְסֻרָא דְהַאי קְדָמָא, נְפִיק וְאַתְעֵר
 דְּרָגָא אַחְרָא אֶקְרִי גְבוּרָה, וְהַאי אֶקְרִי אֱלֹהִים,
 בְּאֵלִין אַתְוּן מְמֻשׁ

המדרגה השנייה היא מדרגת הגבורה, ומצד המדרגה
 הראשונה שהיא הבינה יוצאת ומתעוררת מדרגה אחרת שהיא הגבורה והיא נקראת
 אלהים באלו האותיות ממש. וְשִׁירוּתָא (הֶד) מְזַעֵר אֲנַפִּין הוּא,
 וְבִיה אֶתְאַחֵיד ותחילת כח דין הבינה הוא מז"א ובו נאחו הדין כי בנינה לא ניכר
 כח הדין כי דינה ממותק. וּבְגִין דְּאֶתְאַחֵיד (האי) בְּהַאי, פְּתִיב יְהוֹה
 הוּא הָאֱלֹהִים ומכיון שנאחו הדין בז"א אז לכן כתוב ה' הוא האלהים כי השם הוי"ה
 שבז"א קשור עם שם אלהים של הבינה וכמו שנאמר, פִּי יְהוֹה הוּא הָאֱלֹהִים,
 בְּאֵלִין אַתְוּן, וְהוּא חָד, וְדָא הוּא דְּרָגָא תְּנִינָא והשם הוי"ה
 שבז"א נאחו באלו האותיות של שם אלהים ממש והם נעשים אחד, וזה הגבורה היא
 המדרגה השנייה.

המדרגה השלישית המלכות

דְּרָגָא תְּלִיתָא, צְדָק. פְּתָרָא בְּתָרָא, הַאי בִּי דִּינָא
 דְּמַלְכָא המדרגה השלישית שהיא מדרגת המלכות הנקראת צדק והיא
 הכתר האחרון והיא סוד הבית דין של המלך ז"א. וְתַאנָא אֲדַנִּי הֵכִי
 פְּתִיב, וְהֵכִי אֶקְרִי, וּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל בְּהַאי שְׁמָא אֶתְקַרִּי.
 וְהַאי שְׁמָא בְּאַתָּר דָּא אֲשֶׁתְּלִים ולמדנו שהשם אדנ"י כך הוא נכתב

וכך הוא נקרא, וכנסת ישראל שהיא המלכות בזה השם היא נקראת, וזה השם אלהים נשלם בזה המקום של המלכות שגם היא נקראת בשם אלהים (מק"מ). **וְאֵלֵינוּ אֵינוֹן תֵּלַת דְּרָגִין, דְּאֶקְרוּן בְּשִׁמְהוֹן דְּדִינָא. וְכִלְא מִתְקַשֵּׁר חָד בְּחָד בְּלֹא פְרוּדָא, כְּמָה דְּאוּקִימָנָא** ואלו הם השלוש מדרגות שנקראים בשמות של דין וכולם נקשרות אחת באחת בלא שום פירוד כלל כמו שביארנו.

רבי אלעזר שואל את רשב"י באור הפסוק **אֵהִיָּה אֲשֶׁר אֵהִיָּה** אמר **לֵיה, אֵי נִיחָא קַמִּיה דְּאָפָא, הָא שְׁמַעְנָא בְּהָאֵי, דְּכִתִּיב** אמר רבי אלעזר אם נח לפני אבי רשב"י אני אשאל עוד כי הרי כבר שמעתי בזה הפסוק שכתוב, (שמות ג) **אֵהִיָּה אֲשֶׁר אֵהִיָּה** [קט], **וְלֹא קִיַּמָּא בֵיה** אהיה אשר אהיה ולא עמדתי להבין על איזה פרצופים אלו השמות רומזים. **אָמַר לֵיה אֶלְעָזָר בְּרִי, הָא אוּקְמוּנָה תְּבַרִּיא, וְהִשְׁתָּא בְּחָד מְלָה אֶתְקַשֵּׁר כִּלְא** אמר לו רשב"י אלעזר בני הרי כבר ביארהו החברים ועכשיו בדבר אחד נקשר את כל הענין. (דף ט"ה ע"ב).

אור הרשב"י

בשעבוד ארבע מלכיות, ד' אותיות כנגד ד' גליות, אמר לפניו רבש"ע דייה צרה בשעתה, מה לי לבשרם על שאר גליות, מיד ויאמר כה תאמר אל בני ישראל אהיה שלחני אליכם על גלות מצרים בלבד ד' מאות שנה כנגד אותיות אהיה.

[קט] ואיתא בפסיקתא זוטרטא על משיכ אהיה אשר אהיה ויאמר כה תאמר לבני ישראל אהיה שלחני אליכם. שלשה אהיה בשתים עשר אותיות, כנגד י"ב שבטי ישורון. אהיה אשר אהיה, אמר לו הקדוש ברוך הוא אתה אמרת לי ואמרו לי מה שמו, אמור להם אני אהיה עמכם בשעבוד מלכיות זה, ואני אהיה עמכם